

Authors' contribution/
Wkład autorów:
A. Zaplanowanie badań/
Study design
B. Zebranie danych/
Data collection
C. Analiza statystyczna/
Statistical analysis
D. Interpretacja danych/
Data interpretation
E. Przygotowanie tekstu/
Manuscript preparation
F. Opracowanie
piśmiennictwa/
Literature search
G. Pozyskanie funduszy/
Funds collection

CONCEPTUAL BASIS OF RESEARCH IN THE LIGHT OF INSTITUTIONALISTS – THE THEORY OF NEW INSTITUTIONAL ECONOMY

TEORETYCZNE PODSTAWY BADAŃ W ŚWIETLE INSTYTUCJONALISTÓW – TEORIA NOWEGO INSTYTUCJONALIZMU

Aliaksandr Charnavalau

The Academy of Labor and Social Relations, Moscow
Akademia Pracy i Stosunków Społecznych, Moskwa

Charnavalau A. (2016), *Conceptual basis of research in the light of institutionalists – the theory of new institutional economy / Teoretyczne podstawy badań w świetle instytucjonalistów – teoria nowego instytucjonalizmu*. Economic and Regional Studies, Vol. 9, No. 2, pp. 5-12.

ORIGINAL ARTICLE

JEL code: B52

Submitted:
November 2015
Accepted:
April 2016

Number of characters:
21 970
Tables: 0
Figures: 0
References: 20

ORYGINALNY ARTYKUŁ
NAUKOWY

Klasyfikacja JEL: B52

Zgłoszony:
listopad 2015
Zaakceptowany:
kwiecień 2015

Liczba znaków ze spacjami:
21 463
Tabele: 0
Rysunki: 0
Literatura: 20

Summary

Subject and purpose of work: Conceptions, concepts and categories of the new institutional economic theory which founder O. Williamson was awarded the Nobel Prize in economics in 2009 are presented. The aim of the work is presenting the method of quantitative analysis and forecasting which has been worked out for application in students' scientific papers.

Materials and methods: Theoretical concepts and methods of the efficiency assessment used in neo-classical and institutional economy presented in the economic literature are the materials for the critical assessment in the paper.

Results: The article reveals new methods of planning and forecasting of possible consequences from implementation of institutional projects which can be used while making decisions on the necessity of their introduction. Possibilities of combining sociological and economic tools of the analysis for studying the object of institutional character by researchers-beginners have been considered.

Conclusions: The assessment of institutional efficiency and elasticity with the use of institutional theories requires the development of adequate techniques and quantitative tools and measures.

Keywords: new institutional economy, institutional efficiency, institutional project

Streszczenie

Przedmiot i cel pracy: W niniejszej pracy przedstawione zostały koncepcje, pojęcia i kategorie teorii nowego instytucjonalizmu, której twórca O. Williamson otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie ekonomii w 2009 roku. Celem niniejszej pracy jest zaprezentowanie metod analizy ilościowej i prognozowania, które zostały opracowane do stosowania w artykułach naukowych studentów.

Materiały i metody: Pojęcia i metody oceny sprawności stosowane w ekonomii neoklasycznej i instytucjonalizmie, przedstawione w literaturze ekonomicznej, są materiałami wykorzystanymi do oceny krytycznej w niniejszym artykule.

Wyniki: Artykuł ujawnia nowe metody planowania i prognozowania ewentualnych konsekwencji wynikających z wdrażania projektów instytucjonalnych, które mogą być wykorzystywane przy podejmowaniu decyzji dotyczących konieczności ich wprowadzenia. Rozważono także możliwości łączenia socjologicznych i ekonomicznych narzędzi analizy w celu zbadania obiektów o charakterze instytucjonalnym przez początkujących badaczy.

Wnioski: Ocena skuteczności instytucjonalnej oraz elastyczności z wykorzystaniem teorii instytucjonalnych wymaga rozwoju odpowiednich technik, środków i narzędzi ilościowych.

Słowa kluczowe: nowy instytucjonalizm, sprawność instytucjonalna, projekt instytucjonalny

Address for correspondence/ Adres korespondencyjny: dr hab. prof. PSW Aliaksandr Charnavalau, The Academy of Labor and Social Relations, Lobachevskogo 90, 119454 Moscow, Russia; phone: +7495 687-63-97; e-mail: czernowalow@mail.ru.

Introduction

The current state of economic science is characterized by the fact that as a result of application of its methodology the realization of such important functions of management as planning and forecasting by managers in economic practice still happens within so-called “zero transactional expenses”¹, that is within the traditional neoclassic which doesn't recognize the importance of institutions and considers its models outside the legal system (“rules of the game”). Economists and users of such products consider that business plans, marketing plans, plans of production development and other look-ahead documents will be fulfilled exclusively by rational, conscientious and honest managers and directors². But is it so in fact?

Unfortunately, while making plans, we don't want to assume that contracts during the considered period can be reconsidered and foreign states can impose restrictions on the import of our goods or energy resources, that the opportunistic behavior³ can be exercised by the contracting party, that the legislative base in any field of activity can be changed and so on and so forth. From the point of view of institutionalistics⁴, modern techniques of planning are characterized by the first part of the well-known theorem by R. Coase: “the ultimate result maximizing the value of production doesn't depend on legal system if transactional expenses are equal to zero” (Черновалов 2010, p. 103). But Coase, actually, called us not to confirm the correctness of this part of his theorem with our actions, and on the contrary, he wanted the economists to begin studying the world with positive transactional expenses, rejecting the neoclassic idealistic picture of the world.

The research question arises: what will occur if in techniques of planning to pass from the use of zero to positive transactional expenses (TRC)? Perhaps, we, after all, will decide and substitute neoclassical methods of planning for institutional ones. Then among actions of the business plan or the investment project, in our opinion, not organizational⁵ but institutional project built in the framework of the functioning system of the norms of law of the given state and oriented at mental and socio-cultural peculiarities of its (state) institutional environment has to appear.

However, as it appears, neoclassical expensive methods of assessment of efficiency (Блауг 2004,

¹ Expenses of implementation of exchange operations in the conditions of the market are introduced into scientific circulation by the Nobel Prize laureate of 1991 R. Coase.

² It means that economists in their activity rely on the neoclassical model of the economic person characterized by full rationality and aimed at invariable maximizing usefulness at implementation of any kinds of activity.

³ According to O. E. Williamson it is necessary to consider opportunism as “constant aspiration for realization of somebody's own interest (...) it refers to the cases of incomplete or incorrect transmission of information, aiming at deceiving, misleading, concealing information either to forge it or to confuse the case in a different way” [20, p. 30].

⁴ A new direction of the institutional theory, developed by the author with the aim to improve the methods of quantitative analysis in applied institutional research at micro and macro levels.

⁵ The organizational project with zero TRC doesn't take into account the condition of the legal system.

Wstęp

Obecny stan wiedzy ekonomicznej charakteryzuje fakt, że w wyniku stosowania przyjętej metodologii, realizacja tak ważnych funkcji zarządzania jak planowanie i prognozowanie, przez kierowników w kontekście praktyki ekonomicznej, nadal odbywa się w ramach tzw. “zera kosztów transakcyjnych”¹, co mieści się w tradycyjnej neoklasycie, która nie uznaje znaczenia instytucji i rozważa jej modele poza systemem prawnym (“reguły gry”). Ekonomiści i użytkownicy takich produktów uważają, że biznes plany, plany marketingowe, plany rozwoju produkcji i inne dokumenty prognozujące będą tworzone wyłącznie przez racjonalnych, sumiennych i uczciwych kierowników i dyrektorów². Lecz czy tak to wygląda w praktyce?

Niestety, przy tworzeniu planów nie chcemy zakładać, że w trakcie rozważanego okresu kontrakty mogą podlegać ponownemu rozpatrzeniu, a obce państwa mogą nałożyć ograniczenia na import naszych towarów lub zasobów energetycznych, że kontrahent może zachować się oportunistycznie³, że podstawa prawna w jakiegokolwiek dziedzinie działalności może zostać zmieniona itd. Z punktu widzenia instytucjonalizmu⁴, nowoczesne techniki planowania charakteryzuje pierwsza część znanego twierdzenia R. Coase'a: “ostateczny wynik maksymalizacji wartości produkcji nie zależy od systemu prawnego, jeżeli koszty transakcyjne są równe zero” (Черновалов 2010, s. 103). Jednakże, w rzeczywistości Coase wzywał nas, abyśmy nie potwierdzali słuszności tej części jego twierdzenia naszymi działaniami, a wręcz przeciwnie - chciał on, aby ekonomiści zaczęli badać świat z dodatnimi kosztami transakcyjnymi, odrzucając neoklasyczny, idealistyczny obraz świata.

Pojawia się pytanie badawcze: co się stanie, jeżeli w technikach planowania przejdziemy ze stosowania zera na dodatnie koszty transakcyjne (TRC)? Być może, mimo wszystko, zdecydujemy się na zastąpienie neoklasycznych metod planowania metodami instytucjonalnymi. W takim przypadku, wśród działań biznes planu lub projektu inwestycyjnego, naszym zdaniem, musi pojawić się nie organizacyjny⁵, lecz instytucjonalny projekt wbudowany w ramy funkcjonującego systemu norm prawnych danego państwa i zorientowany na mentalne oraz społeczno-kulturowe osobliwości środowiska instytucjonalnego tego państwa.

¹ Koszty wdrożenia operacji wymiany w warunkach rynkowych zostały wprowadzone do obiegu naukowego przez laureata Nagrody Nobla z 1991 roku - R. Coase.

² Oznacza to, że ekonomiści w swojej działalności polegają na neoklasycznym modelu osoby gospodarczej, charakteryzującym się pełną racjonalnością i nakierowanym na niezmienną maksymalizację użyteczności przy wdrażaniu jakiegokolwiek rodzaju działalności.

³ Według O. E. Williamsona konieczne jest postrzeganie oportunisty jako “ciągłego dążenia do realizacji własnych interesów (...) odnosi się to do przypadków niepełnego lub nieprawidłowego przekazywania informacji, co ma na celu oszukanie, wprowadzenie w błąd, ukrycie informacji w celu fałszerstwa lub nakierowania na nieprawidłową drogę” [20, str. 30].

⁴ Nowy kierunek teorii instytucjonalnej, który został opracowany przez autora w celu ulepszenia metod analizy ilościowej w stosowanych badaniach instytucjonalnych na poziomie mikro oraz makro.

⁵ Projekt organizacyjny z zerowym TRC nie uwzględnia stanu systemu prawnego.

Гребнев 200, Шаститко 1998, Эльстер 1993, North 1990, Rudolf 2010) for institutional projects aren't suitable⁶. Therefore we see the most important purpose of this article in the necessity of presentation for economists of new institutional quantitative methods of forecasting which were developed by authors within the framework of the creation of the scientific school – institutionalistics. In this regard we want to offer the scientific and business community new ways of assessment of institutional efficiency of projects at the micro-level⁷, in particular, where the majority of experts in the economic sphere work, however, they are suitable for the macro-level, at which the government is engaged as well (Черновалов 2007, Черновалов 2008, Черновалов 2010, Charnavalau 2010).

Linguistic explanation of the concept "institutions"

The term "institutions" has been used in social sciences for a long time; J. Hodgson considers, approximately since 1725 (Ходжсон 2007, p. 28). However, even today there's no complete unanimity concerning the contents and the volume of this term. Of course, it is impossible to speak about institutionalistics, without establishing its connections with the concept "institutions" and without defining its logical form and internal contents. Especially it concerns the intentions to carry out quantitative assessment of the efficiency of institutional structures and projects. In this regard we think it necessary to precede this article with the section in which the linguistic nature of the concept "institutionalistics" is considered.

As it was declared in the introduction, "institutionalistics" is to represent a separate area of knowledge in an institutional paradigm which focuses attention on the development of quantitative methods of analysis. This approach realizes the message, addressed to economists-researchers by R. Coase in his Nobel lecture "Institutional Structure of Production": "Sometimes my statements were interpreted as if I were an opponent of mathematization of the economic theory. It is incorrect. Actually, so far as we start revealing real factors influencing functioning of the economic system, difficult interrelations between them will obviously demand mathematical processing ..., and economists ..., writing in prose will reasonably take the leave. There would rather come these times!" (Козз 2001, p. 342).

Institutionalistics as well as statistics, econometrics, ethnometrics, economics presupposes development and application of the quantitative analysis for economic researches of the institutional direction. In this sense the term is used by authors for the first time as it doesn't belong to any known scientific categorical notion: neither to sociology nor to political science or law.

Jednakże, wygląda na to, że neoklasyczne, kosztowe metody oceny sprawności (Блауг 2004, Гребнев 200, Шаститко 1998, Эльстер 1993, North 1990, Rudolf 2010) nie są odpowiednie dla projektów instytucjonalnych⁶. Dlatego też, uważamy, iż najważniejszym celem niniejszego artykułu jest konieczność zaprezentowania ekonomistom nowych, instytucjonalnych, ilościowych metod prognozowania, które zostały opracowane przez autorów w ramach utworzenia szkoły naukowej – instytucjonalistyki. W tym zakresie, chcemy zaoferować społeczności naukowej i biznesowej nowe sposoby oceny sprawności instytucjonalnej projektów, w szczególności na poziomie mikro⁷, gdzie pracuje większość ekspertów sfery ekonomicznej, jednakże nadają się one także do stosowania na poziomie makro, na którym zaangażowany jest również rząd (Черновалов 2007, Черновалов 2008, Черновалов 2010, Charnavalau 2010).

Lingwistyczne wyjaśnienie pojęcia „instytucje”

Termin „instytucje” jest stosowany w naukach społecznych od bardzo dawna, według J. Hodgsona mniej więcej od 1725 roku (Ходжсон 2007, s. 28). Jednakże, nawet dziś nie ma pełnej jednomyślności w kontekście treści i objętości niniejszego terminu. Oczywiście niemożliwe jest omawianie instytucjonalistyki bez określania połączeń z koncepcją „instytucji” i bez definiowania jej logicznej formy oraz wewnętrznych treści. W szczególności dotyczy to zamiarów przeprowadzenia ilościowej oceny sprawności struktur i projektów instytucjonalnych. W tej kwestii uważamy, iż konieczne jest poprowadzenie niniejszego artykułu sekcją, w której rozważony zostanie lingwistyczny charakter pojęcia „instytucjonalistyki”.

Zgodnie z deklaracją we wprowadzeniu, „instytucjonalistyka” ma reprezentować osobny obszar wiedzy w instytucjonalnym paradygmacie, skupiając uwagę na rozwoju ilościowych metod analizy. Niniejsze podejście realizuje przesłanie adresowane do ekonomistów-badaczy przez R. Coase'a w jego noblowskim wykładzie "Instytucjonalna Struktura Produkcji": „Czasem moje wypowiedzi były interpretowane jakbym był przeciwnikiem matematyzacji teorii ekonomicznej. Nie jest to prawdą. Tak naprawdę, o ile zaczniemy odkrywać prawdziwe czynniki wpływające na funkcjonowanie systemu ekonomicznego, trudne współzależności występujące pomiędzy nimi będą oczywiście wymagać matematycznego przetwarzania... oraz ekonomistów ..., a pisanie prozą z racjonalnego punktu widzenia będzie musiało odejść w cień. Wolałbym, aby nadeszły te czasy!” (Козз 2001, s. 342).

Instytucjonalistyka, a także statystyka, ekonometria, technometria, ekonomia zakładają rozwój i zastosowanie analizy ilościowej do badań ekonomicznych o tematyce instytucjonalnej. W tym znaczeniu, niniejszy termin jest stosowany przez autorów po raz pierwszy jako że nie należy on do żadnego znanego, kategorycznego pojęcia naukowego: ani do socjologii, ani do politologii czy też prawa.

⁶ Not only the efficiency according to Pareto, but also utilitarian efficiency, the efficiency according to Hicks and Hodgson (Черновалов 2010, p. 34), and also other types of efficiency should be considered.

⁷ An example of the implementation of calculations on the basis of the specified technique is given in this article.

⁶ Nie tylko sprawność według Pareto, lecz także sprawność funkcjonowania, sprawność użytkowa, sprawność według Hicksa i Hodgsona (Черновалов 2010, str. 34) oraz inne typy sprawności powinny zostać rozważone.

⁷ Przykład wdrożenia obliczeń na podstawie określonej techniki jest przedstawiony w niniejszym artykule.

From the point of view of Professor Senkevich V. I. (linguist) the idea of institutionality can integrate numerous phenomena of the language/speech in various areas of knowledge. The mentioned above idea initially arose in economic science (T. Veblen, W. Mitchell, D. Clark, D. Kommons) and is fruitfully being developed by economists now (Сенкевич 2009, Ходжсон 2007, Черновалов 2010, Rudolf 2010). The term 'institutions' comes from Latin institutum translated into Russian as «установление», «учреждение»; «институционализация (институализация)». In the valency of the term "institutions" extensional (in fact evolutionary) essence of institutionality is revealed. Institutionalistics is spoken about where there is a moment of formation (development), but not functioning (Сенкевич 2009, p. 130). That is why everything that has become the result of formation and development should be described and estimated by the researcher observing the results of such a process or phenomenon.

"What is becoming becomes real (is established itself) – Professor Senkevich V. I. continues. – We have nothing to do but consolidate, fix, note, register (in memory, on paper, in law, etc.) everything that has arisen – results, phenomena, stages and formation moments" (Сенкевич 2009, p. 130). And if all this concerns the subject of the institutional paradigm which is described by the logical pair "rule – action" (unlike the neoclassical one "expense – result"), then naturally "institutionalistics" which uses quantitative methods of research must have a radical basis coming from the word "institutions".

The procedure of institutionalization is applied to event-driven and factual reality, that is, to life. Unlike reality where something is constantly being done and transformed (i.e. receives the form), in reality that is something (substance) which continuously is occurring and changing. In this regard there is a need not to issue, but imprint (seize) the events of moments, giving them a stiffened state, "to put them on the account", to describe them qualitatively and quantitatively (Сенкевич 2009, p. 130). That's why the methodology of institutionalistics is required to realize the latter function of this scientific research.

Research objective, its subject and main scientific hypotheses

M. Lokshin in the journal "Questions of Economics" formulated the concept of a scientific method as follows: "(...) it is a set of methods for studying phenomena and acquisition of new knowledge, as well as judgment and specification of the already gained knowledge" (Козз 2001, p. 48). The development of institutionalistics from this point of view is a scientific method of learning the phenomena of an institutional order. "With all this going on – M. Lokshin continues, the scientific method is based on collecting empirical proofs amenable to measurement with the help of

Z punktu widzenia Profesora Senkevicha V. I. (językoznawca), idea instytucjonalności może integrować liczne zjawiska języka/mowy w różnych dziedzinach wiedzy. Wyżej wspomniana idea pierwotnie powstała w ekonomii (T. Veblen, W. Mitchell, D. Clark, D. Kommons) i do teraz jest owocnie rozwijana przez ekonomistów (Сенкевич 2009, Ходжсон 2007, Черновалов 2010, Rudolf 2010). Termin 'instytucje' pochodzi z łacińskiego institutum przetłumaczonego na rosyjski jako «установление», «учреждение»; «институционализация (институализация)». W kontekście wartościowości syntaktycznej terminu "instytucje" objawia się ekstensjonalna (w rzeczywistości ewolucyjna) istota instytucjonalności. O instytucjonalistyce mówimy, gdy występuje moment formacji (rozwoju), lecz nie funkcjonowania (Сенкевич 2009, s. 130). Dlatego też, wszystko co jest wynikiem formacji i rozwoju powinno zostać opisane i oszacowane przez badawczą obserwującego wyniki takiego procesu lub zjawiska.

"Co się tworzy to staje się prawdziwe (ustanawia się) – kontynuuje Professor Senkevich V. I. – Nie możemy zrobić nic innego poza konsolidowaniem, naprawianiem, zauważaniem, notowaniem (w pamięci, na papierze, w świetle prawa itd.) wszystkiego co powstało – wyniki, zjawiska, etapy i momenty tworzenia się" (Сенкевич 2009, s. 130). A jeśli wszystko to dotyczy tematu instytucjonalnego paradygmatu, który jest opisany przez logiczną parę „zasada – działanie” (w przeciwieństwie do neoklasycznej pary „koszt – wynik”), wtedy naturalnym jest, że „instytucjonalistyka”, która wykorzystuje ilościowe metody badań, musi mieć radykalną podstawę pochodzą od słowa „instytucje”.

Procedura instytucjonalizacji jest stosowana do rzeczywistości napędzanej zdarzeniami i opartej na faktach, tj. do życia. W odróżnieniu od rzeczywistości, w której coś jest nieustannie tworzone i przekształcane (tj. uzyskuje formę), w rzeczywistości mającej jakąś istotę (treść), która nieustannie występuje i zmienia się. W związku z tym występuje potrzeba, aby nie emitować, lecz odbijać swoje piętno (przejmować) na wydarzeniach momentów, nadając im sztywny status, "umieszczać je na rachunku", aby opisywać je jakościowo oraz ilościowo (Сенкевич 2009, s. 130). Dlatego też, potrzebna jest metodologia instytucjonalistyki, aby zrealizować tę ostatnią funkcję niniejszego badania naukowego.

Cel badania, jego przedmiot i główne hipotezy naukowe

M. Lokshin w czasopiśmie zatytułowanym "Questions of Economics" sformułował koncepcję następującej metody naukowej: "(...) jest to zestaw metod służący do badania zjawisk i nabywania nowej wiedzy, jak i również oceny i specyfikacji już nabytej wiedzy" (Козз 2001, s. 48). Rozwój instytucjonalistyki z tego punktu widzenia jest naukową metodą uczenia się o wydarzeniach porządku instytucjonalnego. "Przy tym wszystkim – kontynuuje M. Lokshin – metoda naukowa opiera się na zbieraniu dowodów empirycznych podlegających pomiarowi za pomocą specjalnych

special principles of maintaining reasoning" (Koyz 2001, p. 48). Such a special principle of reasoning in institutionalistics is the formulation and the proof of the theorems creating its conceptual basis and allowing researchers to form special methods of collecting and processing empirical data.

Research process in any science (including institutionalistics) can take various forms, but at the same time it consists, as a rule, of the following stages:

- 1) formulation of a research question or a group of questions which are to be studied and which are within an object of research or at the turn of several sciences. For institutionalistics it is a logical pair "rule – action" meeting a condition of minimizing transactional expenses. It is especially important for young Belarusian researchers to consider the existence of such a stage because as abstracts of theses show, they often omit it and begin their work using already ready techniques, alongside sorting out or trying to find these or those research questions for it;
- 2) analysis of the available information on this subject: here we can claim that institutionalistics is an absolutely new direction of research promising considerable volumes of scientific novelty to the competitors for scientific degrees;
- 3) putting forward hypotheses (as a rule, the main and several subsidiary) and predictions resulting from them, that is theoretical and hypothetical answers to the research questions raised. Checking the reliability of answers formulated in the form of hypotheses on research questions is the purpose of each scientific research;
- 4) collecting, analysis and data processing – at this stage institutionalistics offers to use specific methods of economic, sociological and mathematical character which allow to check directly correctness of the answer to a research question;
- 5) interpretation of the results and the formulation of conclusions finishes scientific research.

Thus, scientific research, from our point of view, is a process, consisting of a great number of the stages including differentiated actions of a scientist both aiming at learning and receiving objective, detailed and substantial display of the assorted part of reality in nature, public, economic or cultural environment. The research objective synthesizes hypothetical answers to research questions of descriptive, cause-and-effect and essential character. The working hypothesis of the research project has to answer them. Descriptive questions in institutionalistics realize answers of rather quantitative parameters of the process of interrelation between the qualitative level of the institutional project and the parameters of the institutional environment corresponding it. Cause-and-effect questions define the degree of closeness of dependence between the specified phenomena (the project and the environment). Research essential questions explain the mechanisms of dependences between the condition of the institutional system defining the standard characteristics of the institutional project and existing conditions of management in the specific economic system.

zasad utrzymania argumentacji" (Koyz 2001, s. 48). Taka specjalna zasada argumentacji w instytucjonalistyce jest sformułowaniem oraz dowodem twierdzeń, które tworzą jej teoretyczne podstawy, a także pozwala badaczom tworzyć specjalne metody zbierania i przetwarzania danych empirycznych.

Proces badawczy w jakiegokolwiek dziedzinie nauki (włączając instytucjonalistykę) może przyjmować różne formy, lecz jednocześnie składa się (z reguły) z następujących etapów:

- 1) formułowanie pytania badawczego lub grupy pytań, które muszą zostać przebadane i które zawierają się w przedmiocie badań lub na skraju kilku dziedzin nauki. W przypadku instytucjonalistyki jest to para logiczna „zasada – działanie”, która spełnia warunek minimalizacji kosztów transakcyjnych. Szczególnie ważne dla młodych, białoruskich badaczy jest to, aby rozważyć istnienie takiego etapu, ponieważ (jak pokazują streszczenia prac) często omijają oni ten etap i zaczynają swoje prace przy zastosowaniu gotowych technik, równoległe sortując lub próbując znaleźć pytania badawcze dla swoich prac;
- 2) analiza dostępnych informacji na ten temat: tutaj możemy stwierdzić, że instytucjonalistyka jest zupełnie nowym kierunkiem badań, obiecującym znaczne ilości naukowych nowości dla konkurentów w kontekście stopni naukowych;
- 3) proponowanie hipotez (z reguły, jedna główna i kilka pomocniczych) i prognoz z nich wynikających, tj. teoretycznych i hipotetycznych odpowiedzi na sformułowane pytania badawcze. Sprawdzanie wiarygodności odpowiedzi, sformułowanych w formie hipotez dotyczących pytań badawczych, jest celem każdego badania naukowego;
- 4) zbieranie, analiza i przetwarzanie danych – na tym etapie instytucjonalistyka oferuje wykorzystanie konkretnych metod o charakterze ekonomicznym, socjologicznym i matematycznym, które pozwolą bezpośrednio sprawdzić poprawność odpowiedzi na pytanie badawcze;
- 5) interpretacja wyników i sformułowanie wniosków kończy badanie naukowe.

Dlatego też, z naszego punktu widzenia badanie naukowe jest procesem składającym się z dużej ilości etapów, włączając zróżnicowane działania naukowców nastawionych na uczenie się oraz osiągnięcie celu, szczegółowe i merytoryczne przedstawienie różnych części rzeczywistości w naturze, środowisku publicznym, ekonomicznym lub kulturowym. Cel badawczy syntezuje hipotetyczne odpowiedzi na pytania badawcze o opisowym, przyczynowo-skutkowym i zasadniczym charakterze. Hipoteza robocza projektu badawczego musi na nie odpowiedzieć. Pytania opisowe w przypadku instytucjonalistyki realizują odpowiedzi o bardziej ilościowych parametrach procesu wzajemnych powiązań pomiędzy poziomem jakościowym projektu instytucjonalnego oraz parametrami odpowiedniego środowiska instytucjonalnego. Pytania przyczynowo-skutkowe definiują stopień bliskości dotyczący zależności pomiędzy określonymi zjawiskami (projekt i środowisko). Pytania zasadnicze wyjaśniają mechanizmy zależności pomiędzy warunkiem systemu in-

The list of the group of hypotheses formulated on the basis of theoretical base of the new institutional economic theory is as follows:

The main hypothesis presupposes that the assessment of efficiency/inefficiency of the organizational project is based on the introduction in the analytical work of economists of the category of transactional expenses which form research techniques oriented at limited rationality of the subject of management within the operating institutional environment and increase the credibility of predicted and planned work.

Auxiliary hypotheses allow revealing the structure of scientific research.

Techniques of the assessment of institutional elasticity of the project

In this section we are already at the fourth stage of scientific research which is to show those specific methods of data processing which institutionalistics has at its disposal. However, before passing to their description, we'd prefer to give some definitions.

The institutional project represents a set of some formal rules and standards. The first stage of research consists in transition from the procedure of description of the institutional project to the process of its identification, allocation of variables, establishment of the kind and parameters of the economic-mathematical model. For the subsequent analysis and modeling of the institutional project taking into account some simplification under the established restrictions two factors are chosen, which influence its characteristics as the third factor transfers modeling into three-dimensional space. Further the process of econometric modeling develops using the correlation analysis and creating regression models of the institutional project (Черновалов 2008, p. 50, Черновалов 2010, p. 132, Charnavalau 2010, p. 46, Charnavalau 2010, p. 83). Only the so-called "flat modeling" has been mastered so far in the framework of institutionalistics: further development of this direction we connect with the use of more developed mathematical tools and here scientists-mathematicians can help us whom we invite to mutual cooperation.

The second stage of work is connected with modeling of operating conditions of the institutional project, that is, with the need of implementation of all listed above stages of modeling, but concerning the institutional environment. Formalization of the model of the institutional environment seems to be even a more complex challenge than formalization of the institutional project. And here much depends on the skills and innovation of the subject of modeling, its ability to get into essential processes of functioning of the institutional environment and to give them adequate characteristics. It is also necessary to take into account that in social sciences the application of models isn't a guarantee or prerequisite of the high level and quality of research. In the given field of knowledge it is difficult to speak about accurate proofs

stytucjonalnego, który określa standardową charakterystykę projektu badawczego oraz istniejące warunki zarządzania w określonym systemie ekonomicznym.

Lista grupy hipotez sformułowanych w oparciu o teoretyczne podstawy nowego instytucjonalizmu przedstawia się następująco:

Główna hipoteza zakłada, że ocena sprawności/niesprawności projektu organizacyjnego opiera się na wprowadzeniu (w pracach analitycznych ekonomistów) kategorii kosztów transakcyjnych, co formułuje techniki badawcze zorientowane na ograniczoną argumentację przedmiotu zarządzania w działającym środowisku instytucjonalnym oraz zwiększa wiarygodność przewidzianej i planowanej pracy.

Hipotezy pomocnicze pozwalają na odkrycie struktury badań naukowych.

Techniki oceny instytucjonalnej elastyczności projektu

W niniejszej sekcji jesteśmy już na czwartym etapie badań naukowych, który obejmuje przedstawienie tych specyficznych metod przetwarzania danych, które instytucjonalistyka ma do swojej dyspozycji. Jednakże, zanim przejdziemy do ich opisu wolelibyśmy przedstawić kilka definicji.

Projekt instytucjonalny reprezentuje zbiór pewnych formalnych zasad i standardów. Pierwszy etap badań polega na przejściu z procedury opisu projektu instytucjonalnego na proces jego identyfikacji, alokacji zmiennych, ustanowienia typu oraz parametrów modelu ekonomiczno-matematycznego. Dla dalszej analizy i modelowania projektu instytucjonalnego, z uwzględnieniem pewnego uproszczenia w ramach ustalonych ograniczeń, wybierane są dwa czynniki, które wpływają na charakterystykę, a trzeci czynnik przekształca modelowanie w trójwymiarową przestrzeń. Następnie, proces ekonometrycznego modelowania rozwija się poprzez zastosowanie analizy korelacji i tworzenie modeli regresji projektu instytucjonalnego (Черновалов 2008, str.50, Черновалов 2010, str.132, Charnavalau 2010, str. 46, Charnavalau 2010, str. 83). Wyłącznie tzw. „modelowanie płaskie” zostało do tej pory opanowane w ramach instytucjonalistyki: dalszy rozwój tego kierunku łączymy z wykorzystaniem bardziej rozwiniętych narzędzi matematycznych i w tej kwestii mogą nam pomóc naukowcy-matematycy, których zapraszamy do wzajemnej współpracy.

Drugi etap pracy jest związany z modelowaniem warunków operacyjnych projektu instytucjonalnego, tj. z potrzebą wdrożenia wszystkich wyżej wymienionych etapów modelowania, lecz w odniesieniu do środowiska instytucjonalnego. Formalizacja modelu środowiska instytucjonalnego wydaje się być jeszcze bardziej złożonym wyzwaniem, niż formalizacja projektu instytucjonalnego. W tej kwestii wiele zależy od zdolności i innowacji przedmiotu modelowania, jego zdolności dostania się do zasadniczych procesów funkcjonowania środowiska instytucjonalnego oraz zapewnienia adekwatnej charakterystyki. Niezbędne jest również uwzględnienie, że w przypadku nauk społecznych stosowanie modeli nie jest gwarancją lub warunkiem wysokiego poziomu i jakości badań. W danej dziedzi-

in a strict sense of the word. However this fact doesn't testify that it is necessary to refuse from quantitative research. Any measuring result has its payload.

As an indicator of institutional efficiency serves the coefficient of elasticity of the institutional project (E_i) to the operating institutional environment which in general is represented as follows: $E_i = \alpha_{ij} / I_{is.}$, and for applied calculations (Черновалов 2008, p. 50, Черновалов 2010, p. 132, Charnavalau 2010, p. 46; Charnavalau 2010, p. 83):

$$E_i = [\pm] \pi_i M \sigma_i / \sigma_M$$

Besides, the formula of the calculation of institutional elasticity demands an assessment of changes of fluctuations of price norms within the framework of that object where its implementation is supposed. In the calculations of the coefficient of institutional elasticity the results of the qualitative analysis of the efficiency of functioning of formal rules in the institutional environment are also taken into account. As a result of graphic comparison of regression models of the institutional project and the corresponding environment and the carried-out calculations the parameter of correlation between the regression models created as a result of introduction of the innovative institutional project according to the requirements of the target function $TRC \rightarrow \min^8$ to the conditions of the institutional environment is defined. If, for example, it makes $\pi_i M = 0.69$, and the average quadratic deviation considering the changes of price norms as a result of introduction of the project in the organization makes: $\sigma_i = 17\%$ while $\sigma_M = 15\%$, then the value of the coefficient of institutional elasticity (according to the above-stated formula) will be equal to: $E_i = [+]$ $0,69 [17/15] = 0.77$.

We invite the economists interested in our development to send their proposals to the address: czernowalow@mail.ru

⁸ See the theorem of institutional efficiency (Черновалов 2010).

nie wiedzy ciężko jest mówić o dokładnych dowodach w ścisłym znaczeniu tego słowa. Jednakże, ten fakt nie świadczy o tym, że trzeba zrezygnować z badań ilościowych. Każdy wynik pomiarowy ma swoją funkcję.

Za wskaźnik sprawności instytucjonalnej służy współczynnik elastyczności projektu instytucjonalnego (E_i) odniesiony do operacyjnego środowiska instytucjonalnego, który na ogół przedstawia się w następujący sposób: $E_i = \alpha_{ij} / I_{is.}$, a także do zastosowanych obliczeń (Черновалов 2008, str. 50, Черновалов 2010, str. 132, Charnavalau 2010, str. 46; Charnavalau 2010, str. 83):

$$E_i = [\pm] \pi_i M \sigma_i / \sigma_M$$

Poza tym, formuła obliczania elastyczności instytucjonalnej wymaga oceny zmian zachodzących w wahańach standardów cenowych w ramach tego obiektu, gdzie zakładane jest jego wdrożenie. Przy obliczeniach współczynnika elastyczności instytucjonalnej brane są także pod uwagę wyniki analizy jakościowej sprawności funkcjonowania formalnych zasad w środowisku instytucjonalnym. Wskutek graficznego porównania modeli regresji projektu instytucjonalnego z odpowiednim środowiskiem, a także przeprowadzonymi obliczeniami, definiowany jest parametr korelacji pomiędzy modelami regresji utworzonymi w wyniku wprowadzenia innowacyjnego projektu instytucjonalnego, zgodnie z wymaganiami funkcji docelowej $TRC \rightarrow \min^8$, w odniesieniu do środowiska instytucjonalnego. Jeżeli np. w rezultacie otrzymujemy $\pi_i M = 0.69$, a średnie odchylenie kwadratowe z uwzględnieniem zmian standardów cenowych w rezultacie wprowadzenia projektu do organizacji sprawia, że: $\sigma_i = 17\%$, podczas gdy $\sigma_M = 15\%$, to wartość współczynnika elastyczności instytucjonalnej (zgodnie z wyżej podanym wzorem) będzie równa: $E_i = [+]$ $0,69 [17/15] = 0.77$.

Zachęcamy ekonomistów zainteresowanych naszym rozwojem do wysyłania swoich propozycji na adres: czernowalow@mail.ru

⁸ Patrz twierdzenie sprawności instytucjonalnej (Черновалов2010).

References/Literatura:

1. Блауг М. (2004), *Методология экономической науки*. М. Блауг, М.: «ЖВЭ».
2. Гребнев Л. (2007), *О предмете экономической науки*. Вопросы экономики, nr 8, s. 134-146.
3. Коуз Р. (2001), *Нобелевская лекция «Институциональная структура производства»*, W. Р. Коуз, М., Дело, Природа ирмы, s. 341-351.
4. Локшин М. (2008), *Использование научного метода в российских исследованиях бедности*. Вопросы экономики, nr 6, s. 46-58.
5. Сенкевич В.И. (2009), *Лингвистический институционализм*. Вестник БрГУ, nr 2 (12), s. 130-141.
6. Ходжсон Дж. (2007), *Что такое институты?* / Вопросы экономики, nr 8, s. 28-49.
7. Черновалов А.В. (2007), *Теорема институциональной эффективности и основные критерии оценки результатов разрешения хозяйственных споров*. Вестник хозяйственного суда Республики Беларусь, nr 12, s. 189-205.
8. Черновалов, А.В., Черновалова, Ж.В. (2008), *Новые университетские курсы: экономическая теория права и институционализма*. Вестник БрГУ, nr 3, s. 44-56.
9. Черновалов А.В. (2008), *Институционализм: начала количественного анализа в НИЭТ*. Материалы междунар. науч.-практ. конф. «Развитие прикладных экономических исследований на основе институциональной теории и методологии» Брест, 29-30 апреля 2008г. Брест, Альтернатива, s. 20-27.
10. Черновалов А.В. (2009), *Институционализм: императивы формирования новой дисциплины*. Материалы междунар. Науч.- практ. конф. «Социально-экономические проблемы эффективности воспроизводства и управления интеллектуальным капиталом», Москва, РГСУ, 19. 10.2008г. М.: Дашков и К, s. 126-135.
11. Черновалов А.В. (2010), *Институционализм*. Брест, БрГУ.
12. Черновалов А.В. (2010), *Институционализм: курс лекций*. Минск, Белорусский государственный университет.
13. Шаститко А.Е. (1998), *Новая институциональная экономическая теория*. А.Е. Шаститко М.: THESIS.
14. Эльстер Ю. (1993), *Социальные нормы и экономическая теория*. Ю. Эльстер, М.: THESIS.

15. Coase R. (1937), *The Nature of the Firm*. *Economica*, nr 4, s. 386-405.
16. Charnavalau A. (2010), *Nowe twierdzenie o efektywności instytucjonalnej jako rozwinięcie teorematu R. Coase'a*. *Zeszyty Naukowe Akademii Podlaskiej, Seria: Administracja i Zarządzanie*, nr 84, s. 33-47.
17. Charnavalau A. (2010), *Instytucjonalistyka – metodologiczną podstawą oceny działań gospodarczych w Białorusi*. *Материалы междунар. науч.-практ. конф. «Nowa ekonomia instytucjonalna wobec kryzysu gospodarczego»* Kielce, 9-10 июня 2010г. Kielce, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomii i Prawa, s. 75-86.
18. North D.C. (1990), *Institutions. Institutional Change and Economic Performance*, The Cambridge University Press.
19. Rudolf S. (2010), *Wpływ nowej ekonomii instytucjonalnej na rozwój nauk o zarządzaniu*. *Материалы междунар. науч.-практ. конф. «Институционалистика: теория, методология, прикладные аспекты»*, Брест, Альтернатива, s. 8-14.
20. Williamson O.E. (1998), *Ekonomiczne instytucje kapitalizmu. Firmy, rynki, relacje kontraktowe*. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.